

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De nocume[n]tis discordie. Sermo. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

mouent statim a charitate q̄ corda fidelium vntē
 distūgit. q̄ sola in filiis regni z pdictōis diuini
 dicit sic in sua p̄tate erabit. qz tal' cū ch̄io n̄ exi
 stit: q̄ pacē semp̄ incedere z i vntū colligere sara
 git. Jgit̄ q̄ ch̄im cum demōe hō discordiā semi
 nās erit: s̄m illō Mac. xij. Qui nō ē meū zera
 me est. **M**tas q̄ diabol' lucrat̄ aīas p̄ discor
 dias. **S**cōda rō q̄re diabol' conat̄ suadere dis
 cordiā: qz ad eā hō inclinā. Nā demon vt au
 cep̄t astutissim' ea p̄te laq̄os tēdit q̄ boīes ma
 gis iclinatos inspicit. z fm̄ vniuersū qz nālez
 cōplexione addibz tēctaribz. Lū igit̄ discordiā
 sic maxie p̄clōsa: z hō ex iclinatiōe nature cor
 rupte sp̄ cupiat alijs p̄esse z p̄tate sup̄ alios s̄i
 bi vsurpare. z cum hō nō possit eē sine scissura
 rancor' z discordie: ad hāc n̄rit̄ diuisis modis
 boīem iclinare. Vñ apl'us h̄ p̄siderās q̄si ex nā
 boīs inesse. sic. ad Cor. iij. Lū sic iter vos ze
 lus et p̄ctio nōne rōnales est: sic dē Cassi
 an' in coll. P̄io discordare cū amico suo n̄ po
 terit: q̄ causas litū q̄ q̄qz ex parvissimis r̄v
 lissimis rebz oriunt̄ ampurauit. nihil suū repu
 tado. **S**cōda reglā ē velle p̄tū resignare: de
 q̄ p̄r̄ ait. Quō int̄ illos est discordia qui n̄ suē
 sed fr̄is deseruūt volūtati. nec suo credit̄ sens
 sui s̄ fr̄is. z iuēta a se n̄ approbāt nec p̄robāt: s̄
 dimittit̄ arbitrio frat̄. **T**ertia reglā ē pacē
 sp̄ cogitare. de qua demū subdit: qua rōne q̄s
 aliqd̄ facit q̄ turbabit̄ frat̄: q̄ nihil p̄ctio' ius
 dicat bono pacis. **Q**uarta reglā est. p̄r̄z ve
 se amare. Nāc sic infert. Qui nō alitū diligit n̄
 bil in se rancorū recipit. nec in aliq̄ resistere p̄
 m̄it̄. Sic em̄ charitate nihil meli'. sic tre ee
 tristitie p̄rubarit̄e nihil p̄ctio'. **Q**uinta
 z vltima reglā ē mouit̄ se pensare de q̄ sic cō
 cludit. Quō cū fratre poterit h̄e turbationē.
 q̄ se q̄idē credit̄ migratū. Nec ille. Sic cry
 go habet̄ finalit̄ ex hoc s̄mone. quō discordiā
 offendit bonū sp̄uale: qd̄ offitum est sextuplicit̄
 Nunc p̄r̄ videndū eēt quō p̄ discordiā offen
 dit bonū corpale z bonū sp̄uale. Sed ne s̄m n̄
 mis onerosus. volo hec duo mēbra differre vs
 qz in sequēte s̄mone. Rogem' q̄ oipotētē deū:
 vt sua misc̄ia nos visitet: z gram̄ zcordis vs
 uēdi nobis donet. q̄ren' hic p̄ pacē z zcordiam
 bone voluntat̄ cōsequimur etnā pacē z zcordiā
 cū sc̄is oibz in celis. Amen.

Moral' iuste deridend' videt̄ q̄ rōnem suā q̄
 gerit vicē dñe: z sensualitatē q̄ cū nō sit libera
 gerit vicem ancille. Ad Gal. iij. inter se non
 pōt̄ zcordare: vt ancilla concordet z subiaceat
 dñe sue cali ei verēdū ē alijs zcordiā suadere
 z pdicare: qz turpē ē doctozū cū culpa redargu
 it ip̄m. **S**exto z vltio discordia offendit bo
 nū sp̄uale: qz p̄ eaz hō finalit̄ damnat̄. maxie q̄
 ex incedēte dissensionē z seditionē in aliq̄ cōita
 tē: z scisma in domo ecclie p̄tēat. facies eam
 suo capiti p̄eruire. q̄ntum malū sit h̄ p̄ctm̄ sci
 smas/ p̄z s̄. ser. xv. a. b. c. d. **L**ōtra hāc pestē dis
 cordie In vital' partē abbas Joseph dat̄ q̄nam quinqz
 regulā s̄ue. v. reglās: p̄ q̄s euacuare pestem illā discordi
 P̄ia nihil suū reputare. **S**cōda p̄tū velle re/ am
 signare. **T**ertia pacē sp̄ cogitare. **Q**uarta p̄r̄z
 ve se amare. **Q**uinta mouit̄ se p̄sare. **P**ri
 ma reglā ē nihil suū reputare: de q̄ sic dē Cassi
 an' in coll. P̄io discordare cū amico suo n̄ po
 terit: q̄ causas litū q̄ q̄qz ex parvissimis r̄v
 lissimis rebz oriunt̄ ampurauit. nihil suū repu
 tado. **S**cōda reglā ē velle p̄tū resignare: de
 q̄ p̄r̄ ait. Quō int̄ illos est discordia qui n̄ suē
 sed fr̄is deseruūt volūtati. nec suo credit̄ sens
 sui s̄ fr̄is. z iuēta a se n̄ approbāt nec p̄robāt: s̄
 dimittit̄ arbitrio frat̄. **T**ertia reglā ē pacē
 sp̄ cogitare. de qua demū subdit: qua rōne q̄s
 aliqd̄ facit q̄ turbabit̄ frat̄: q̄ nihil p̄ctio' ius
 dicat bono pacis. **Q**uarta reglā est. p̄r̄z ve
 se amare. Nāc sic infert. Qui nō alitū diligit n̄
 bil in se rancorū recipit. nec in aliq̄ resistere p̄
 m̄it̄. Sic em̄ charitate nihil meli'. sic tre ee
 tristitie p̄rubarit̄e nihil p̄ctio'. **Q**uinta
 z vltima reglā ē mouit̄ se pensare de q̄ sic cō
 cludit. Quō cū fratre poterit h̄e turbationē.
 q̄ se q̄idē credit̄ migratū. Nec ille. Sic cry
 go habet̄ finalit̄ ex hoc s̄mone. quō discordiā
 offendit bonū sp̄uale: qd̄ offitum est sextuplicit̄
 Nunc p̄r̄ videndū eēt quō p̄ discordiā offen
 dit bonū corpale z bonū sp̄uale. Sed ne s̄m n̄
 mis onerosus. volo hec duo mēbra differre vs
 qz in sequēte s̄mone. Rogem' q̄ oipotētē deū:
 vt sua misc̄ia nos visitet: z gram̄ zcordis vs
 uēdi nobis donet. q̄ren' hic p̄ pacē z zcordiam
 bone voluntat̄ cōsequimur etnā pacē z zcordiā
 cū sc̄is oibz in celis. Amen.

R

Regule

Diabol' assimilaf auicipiti

Nota

Discoz offendit bonū sp̄rituale

Pbs in feretro natus

Exēplā

Exēplā Lupus astutissim' nō ē dia volus

Fabula

Docu res eccl' dicit̄ ca cnes

Suadet a diabolus discordi

De nocumētis discordie. Sermo. XVII.

Exsunt que odit

Sed z seprim deest̄ aīa ei' **P**rouer.
 vij. **C**irca hec vba thematis audis
 stis i p̄cedenti s̄mōe q̄nēū malū sic discordia. z
 q̄ infert̄ nocumēta. signat̄ i bono sp̄uali: qd̄ of
 fendit̄ sextuplicit̄. Et qz tē dēzē q̄ ipa discordiā
 offendit̄ tria bōa. vtz sp̄uale/ corpale/ z sp̄uale. Et
 pedis z recitat̄ nocumēt' q̄ discordiā ifert̄ bo
 nū sp̄uale. Nē i p̄tēi s̄mōe dicit̄ itēdo quō p̄ eā

De nocumētis discordie

offendit bonū corpale et bonū spale multipliciter. Pro gra Ave ma. **S**er se q odit dī rē. vbi s
A **L**uca bec notādū ē: q p bonū corpale intel
 ligit vita hoīs corpāl. et p bonū spale intelligū
 tur res spales. Et si aduerrēdū q discordia q
 uiter offendit bonū corpale. facit em̄ discordia
 corda discordantiū tristia. Et illd **Prover. xvij.**
Anim⁹ gaudēs etatē floridā fac spūs tristis et
iccat ossa. Et p nōs seqt q abbreviat vitā. Et
expōit Hiero. animū gaudētē i pura p̄scia. Et
spm̄ p̄stantē i reatu p̄scie. Un̄ Eccl. xxx. Jo
cūditas cordis bec ē vita hoīs. Et uerū ibi. ane
tps senecrā adducit cogitat. i. cura rez epaliū
vt dē. Ni. de ly. Ecce iocūditas cordis siue anī
m⁹ gaudēs p̄uar lōgā vitā: s; quō porit hoicē
maior iocūditas. quō ma⁹ gaudū i vitā p̄nt.
q; vt nō sit sibi p̄scit de offensa dei. neq; h; rez
mozū de pctō. sed firmē spar dēū sibi oia sua

Concordia p̄ca dimississe ex sua mia rē. **E**x ill' sp̄s: q
 dia vitā p discordiā hō cit⁹ morit: et vita ei⁹ dissecat s; p
 plongat ne abbreviat. sic ecōuerso p̄cordia vitā plōgat
 Un̄ p̄cordia oia elemēta ad iuicē dūa: p̄cordat
 et vnic. spm̄ corpāl iūgit: cursū celi et varios pla
 netaz. cursus dirigit. oiaq; i eē p̄seruat et pōit
 vt dē **Fulgē. micologiaz. li. iij. Et Alan⁹ i d plā**
eru meē. iij. alloqns nām cūcra p̄cordit ordi
nancē ait. Tu tuis mōz; moderas habentis Lu
ra p̄cordi stabilita. neru necris: et pacē glumino
maritas celica fr̄is. Hec ibi. Et rātū d sebo bo
no. vitz corpāl: qd offendit discordia. **Ter**
tū bonū de q dicit in p̄cedētī fmōe qd offendit
discordia ē bonū spale. Un̄ Salust⁹ i iugur.

Nora bene **C**oncordia pue res crescit. discordia marie dila
 bunt. **Jō dē Aug. xij. de ci. dei. ca. xxij. q de istī**
 tuert gen' hūanū ex vno hoic. ad infimandū
 nobis q; grata sit ei vnitās hoīm et concordia.
 Quia gada ē p̄ oim nfm̄: qre despicit vnūq; s
 q; frēm suū. Voluit ei dō pmo vnicū hoīz for
 mare. ex q oēs alij pcederent. vt rāq; fr̄es oēs
 hoīes se amaret: et sibi mutuo subuenirent. **D**
 de? vbi iā ē ille amor fr̄m. Nō sic ac legim⁹ fa
 ctū i angelis: vt oēs angeli ab vno: imo null⁹
 ab alio pcessit. Nec sic oēs bestias ex vna insti
 tuit. Et cū bestie int se eiusdē gener' n̄ sic lites
 et discordiā hnt vt hoīes. Nō hnt leonēs int se
 bella. neq; dracones: vt dē **Aug. ibidē Lrudeli**
ozes q; ifert hoīes eē bestijs. Et i eodē li. xxvi. c.
dē snialr: q; nihil sit qd apli⁹ hoīes a discordia
retrahere dberet. q; recordatio illi⁹ parēt; quē
pp̄ca de create voluit vnū de q; mltitudo ppa
garet; vt hac cōicacōe ex mltē cōcora vnitās s;
uarēt. Bñ q; accēdit dō futurū eē. q; p discordiā
marie res dstruerent. Un̄ Tullī⁹ li. de amicis

Desola/ela. Que dom⁹ tā stabilis. q; ciuitas tā firma ē:
 tio reipu q; n̄ odijs et dissidijs fundit⁹ possit cuerti. Partz
 blice ro; h ad expictiā i romāe reipublice desolatione.
 mae per **Lur** destructa/cur desolata/cur q; ad nihilū
 discordi; deduca ē romanoz. glia atq; potētia. Factūq;
 am facta et falsa fuit opio eoz q; dixerit romā dsecisse/ eo
 q; ibi acceptat⁹ sic cult⁹ chri; ob qd idignari ipō

rū dñ citatē ipaz odio q; sūt p̄secuti. Et licee
 Aug. sac; copiose p̄ sic dicētes dispuret in li. de
 ciui. di. cū n̄ desūt poere et histozographi: q; dī
 cūc romāoz fgnū aplissimū fore d̄p̄ditū. pp̄ ci
 uilia bella. Qui igi⁹ p̄siderat rōane vrbis iteri⁹
 tū. d; q; dē: Roma q̄nra fuit ipa ruisa docz. faci/
 le coḡscet p̄ q̄nra sit discordie vis ad nocēdū.
 ad p̄dēdū/ ad destruedū/ et ad annihilādū oē re
 gnū. Nec solū roma nob ē i erm̄. s; et maxime
 alie citates p discordiā et iestina bella dstruce
 sic d; his dixi s. f. xv. **E. Un̄ dē Aug. iij. de ciui.**
di. c. xv. q; pp̄ p̄cīm filij carq̄ni i lucrētia cōmis
si. Et ipi⁹ carq̄nimalitā i oppugnando Brdeā cita
tē. carq̄n⁹ a roma expuls⁹ et roma concussa. Et
li. v. c. xij. dē snialr. q; dū romāi suauēte iustij
ciā i republica euilibz; n̄ intēdēdo rei puare/ tē
vald creuerit rē. Ecce quō p discordiā offendit
bonū spale. **S vt clar⁹ illd coḡscatis **Tri****
plici rōne b p̄ offendit: exēplis

Quia p discordiā terra
debellat
Discordia offendit bo Per eam oīs cōitas ce
nū spale triplici rōne ciuitas p̄licat
 Per illā oīs domus p̄
 turbatur

Pria q̄rō p quā ondit q; discordia offendit
 bonū spale ē. q; p discordiā tra dbellat. **D**is ei
 tra et p̄ria si tpe belli ē i discordia: ruit et subie/
 ctioi ē p̄ria. qn̄ rō ē p̄cordiā vnica: tē est in ex
 pugbil atq; firma. cēt sit pua. **U**nde saluator
Mar. xij. Dē reg. i scip; diui. deso. Et ecōtra
p̄cordia firmat tras et reg. q̄ntrūq; ēt sine rez
gna pua siue puicte. **Erm̄ in austria tpe regis**
Adalberti genitor; regis ladislat: quāuis au
stria pu⁹ sit duca⁹. cū pp̄ p̄cordiā et vnitatē ei⁹
idē rex defēdit se ab oib; iūicē suis. imo mag
exercitū aggress⁹ ē bobemos hereticos rē. nūc
ac a p̄dē. tra austria dbellat et destruit. pp̄ dī
scordiā i ea mltiplicē: vvidem⁹ ad oculū iā m̄
et; anis: vcinā adhuc bodie cēt finis. Un̄ **Sag**
lu. i iugur. recitās vba Scipiois dē. Ego inde
trado vob regnū firmū: si dōi erit; imbecille si
mali. nā p̄cordia pue res crescit: discordia ma
gne res dilabūt; p̄z illd mltē exēplis. **Prio**
ex gēt; bellatoz. Un̄ narrat **Drosi⁹ lib. v. **Q****
gai⁹ mamili⁹ et scipio p̄cōsul; diuerfas galloz
et germāoz gētes missi. puicias sibi rodīs flu
mine medio diuiserūt. vbi inra se grauisima iut
dia et p̄tēōe disceprabāt. Et sic cū piclo et igno
minia romāi noīs vici sūt. lxxx. milia romāoz
et socioz. xlvij. milia rēp̄stace cruciadi sūt. Ita
q; ex oī exercitu em̄ q̄tuoz hoīes q; miser; ipoz
carēt nūciū remāsisse: referūt. **B vidēt; antiq;**
si p̄ fuerit discordes et iūicē. p̄ q; fuerit recorel
reipublice amici facti sūt. et mutuo int se p̄cor
dauerūt vt narrat **Valeri⁹ li. iij. c. ij. de **E** milio**
lepido et fuluio flacco: ne. f. ce eoz. dissensione
reipublica iciper d̄ficere. Un̄ n̄ solū i spūali: s;
et i carnali ceramie rucū ē bellatores sūt vnicof
et p̄cordes eē. **Dicit em̄ **V**ege. li. j. de re militaz**

belli dis
positio

D

Er̄m de
soldano.

E

Exēplū

Exēplū

Exēplū

belli dispositio. Nihil magis valeret in pugna quam ut milites acie disponerentur debitu ordine seruetur. ne sint nimis ostentati et subspici ipedimentu impugnandi. vel ne sint nimis scleritice et rari. hostilio danes aditu prupedit. Sic reuera etiam corpora. quoniam pugnares sunt ab invicem per corporale distantia et per mensuram discordia nimis separari. per hoc hostibus irruentibus eos vincendi. Sicut in bello spirituali. ubi secundum apostolum stultitia est colluctatio adversus principes hanc tenentur. quoniam fideles in charitate non ununtur. sed per discordiam dividuntur facillime vincuntur. **Secundo** quod per discordiam terra debellat. ostendit exemplo plurimum rerum. videlicet

Virgax simul cunctu
Piloze crescenciu
Lanu comordenciu
Riuoz cofluenciu
Lignoz simul ardentiu
Muroz dissidenciu

Discordie malicia
ostendit exemplo

D **Primo** per similitudinem virgax non simul colligantur ostendit discordia. Et e contra per similitudinem virgax colligantur ostendit concordia. Unde narrat de Soldano: **ve de Simon de Burscon.** in suis discursibus. **Q**ui cum in lecto egrotans moriturus esset dicitur. oes filios coram se vocavit. Ita ut singulis in singulis manibus portaretur virgas mandavit. Qui cum venissent et ad patris ipsius virgas artulisset. iusserat virgas uniri. et eas sic unitas frangi quod unire nullo modo per aliquem poterat rumpi. per hoc ad iussu suu divisit sunt virgule et frange sunt singule facillime. Sic inquit filij mei si fueris uniti per concordiam tunc nemo vobis nocere poterit. Si autem per discordiam fueris divisi. tunc facillime divisi vobis peribit.

Erasmus de Soldano

E

Exemplum

Secundo ostendit per similitudinem pilorum crescenciu. Unde narrat Vale. de frozio. qui cum coacer lustratorum dux esset factus non possit suos oratione flecente rene cum romanis universa acie vellent perstrigere: ipse duos equos unum fortissimum et alium debile adduci iussit. et senem boies cauda validi equi parvulaci carpe et per pres divinum precepit. Juvenem vero forte cauda debilem equi rotam silvellere mandavit sicque pergit ut adolefens dextra inito se labore fatigaret. sed senio perfecta manus suu misterium excurat. Hoc exemplo barbarum ipsam ad suu postum inclinavit: dixit per pilorum silvitorum similitudinem intelligi romanorum et civitatem multitudinis fortitudinem. Nam inseparabiles erunt si oes unanimitate et concorditer unitos aggredi volueris. Si vero vos uniri per partes et divisim cum eis dimicaveritis sine dubio victoria obrinebitis.

Exemplum

Tertio idem ostendit per similitudinem canu comordenciu. Dicit enim Frontinus strategame. con. lib. i. c. x. Quod stulto dux dacorum cum sciret dissociatu armis exercitum. ne externo bello discors exercitus vinceret: concordiam sic introduxit. Duos enim canes in specu plariu misit. utque inter se acerrime pugnantibus lupum ostendit: quem prius canes omnia inter se ira aggressi sunt. quo exemplo prohibuit barbaros a mutuo ipseu romis per futuro. Et sic inter

se discordantes ad mutuam inimicos concordiam per vocavit. et discordiam eis nocivam pullavit.

Exemplum

Quarto idem ostendit per Alanu in areclau. li. ij. c. ij. per similitudinem rituorum effluentia et lignorum coardentiu. Nam magnus fluvius qui silviter non potest pedes transiri in rivulos divisus per puissima aialia calcat et iter. Sicut infra lig silviter vincit in magna flama surgit. nec facile extinguuntur: quod divisa facillime extinguitur subicit. Sicut medicina silviter opans sanitatem inducit. quod divisa nihil efficit. Ita vero civitatibus concordia per discordiam divisa perit quod unita firmissima existit. **Quinto** idem ostendit per similitudinem muroz dissidenciu: si murus est ruptus et scissus facillime erit per hostes destruetur. Et e contra si erit cetero sanitate. Ita si cetero charitatis et concordie per discordiam rumpit: aditus hostibus tribuit. Cimentu enim est charitas quod singulos coarparat: ne per aliquam discordiam inimice discrepant uniformis equas. ut ait Rich. in exceptionibus per. j. li. x. si cementu si rumpit: viciorum insule sentit. Unde Alanus. **Arif insule** viciorum pugna maior. Nobis incumbit: si nos deserit error. Et subdit exim dices. Postquam cementu rumpit discordia muroz hostili pugna muros exponit scemes.

Exemplum

Secundo principaliter discordia ostendit bonu regum lesive sibi nocet. quod per ea ois civitas et civitas perit dicitur. Sicut enim ex concordia et unanimi civium dilectione. civitas quilibet augmetur et crescit etiam si se sua sit. Ita discordia dissolvit et perit: quatenus cuiusque fortis fuerit. quod ut sibi dicitur est concordia parve res crescit et discordia magne res dilabunt. Hoc ostendit Arist. v. poli. dices. c. xv. Non potest manere civitas: soluta concordia civium. Et idem concordia ad civitatem esse necessariam et discordiam sibi contraria esse esse sume periclosa antiqum quod dupliciter ostenditur: videlicet infra.

Per scripta docuerunt

Concordia civitati esse necessaria et discordia periclosa antiqum

Per leges voluerunt et statuerunt

Per sacra gentes inuere

Per exempla monstraverunt

Primo docuerunt antiqum per scripta concordiam civitati esse necessariam. Nam principalis causa constituciois civitatis est unitas hominum et concordia. ex qua perveniunt oia alia ad humanam salutem conservanda necessaria. Unde Socrates et Plato docuerunt quod civitas deberet esse maxime una: ut narrat Arist. ij. poli. c. ij. Quod exponens Egidius. ij. de regimine principu per. j. c. vij. dicit. Unitas illa si refertur ad amorem et dilectionem optima est unitas: ubi civis se amando et diligendo ununtur. ex hoc enim in civitate oritur pax et non oriuntur litigia. Nam propter amoris effectum est pax et concordia. **Dee Egidius.** Et ex tali concordia ponitur firmitate et permanetia: quod ut dicit Arist. ij. poli. c. ca. Concordia oligarchia non est de facili corruptibilis. **Quare** principalis causa instituciois civitatis sit unitas et concordia per ex quo polit. Civitas enim ordinatur ad quicquid: que omnia inferunt concordiam et amorem: si suo ordine habeantur.

Exemplum

De nocumētis discordie

Ad vice delectationē
Ad vice cōseruationē
Ciuitas ordinat̄ Ad sui mutuā defensionē
Ad similit̄ generationē
Ad xruosam conuersationē

CPrīo ei ciuitas ordinat̄ ad vice delectatio-
nē. Idcirco ei boies xgregant̄ sil. vt ex muera
ad iuicē societate iocundēt̄ z delectēt̄: qz nllius
rei sine socio iocūda ē possessio. ait Sen. cpla
vj. Siquē ei vult vt de Egidius vbi s. li. iij. p.
ij. ca. xxxij. Magna mltitudie auri z argen-
ti pollere z oibz vicialibz abūdare. z tñ in so-
cietate nō viuere. vt alij suā magnificentiā pos-
sine videre. nec eis bona sua cōigare. p nllō oia
illa repucaret. vt Archita tharēt̄. sic allegat
Zullī de amicitia. Et in vicijs pboz ca. xxxij.
ait. Q si qz in celū pcederet z pulcritudinem
mōdi naturāqz siderū aspiceret. totū isuaue illi
eēt: si sol⁹ existeret. qd iocūdisimū forte si ali⁹
quē haberet cui narraret. Talis autē delectatio
vice puentēs ex societate pncipalr causatur ex
vnitate. q si desit societate in dñā vertit ama-
ritudinē rediū z inquietudinē. Sic de de Lar-
thaginētibz Diosp̄ lib. v. Qz in se sp̄ inest
nū malū habuere discordiā. q infelicit̄ eragi-
tate nllā rpa: vel foris pspira: vel domi qeta
dupere. **S**ecdo ciuitas ordinat̄ ad vice pser-
uationē. Nā vt de Egidius ex pncipijs Arist. vbi
s. qz ciuitas instituta ē p̄ viuere. qz boies ex-
istētēs i eadē ciuitate sibi muro dēfuit̄ ad vi-
tā z vñ alēi subuenit i his q se necaria vice. qd
nō sic eēt possēt si boies viuere solitarie. Hec
Egidius. Unū ac boiem alēi subuenire z muro
dēfuit̄ in illis q se vice. haud dubiū qn puent
at ex zcordiā z amorosa vnione. vt de Arist.
ij. poli. ca. xliij. q in ciuitatibz puent̄ ē opus
amicicie. **T**ertio ordinat̄ ad sui mutuā de-
fensionē. Nā vt de Arist. iij. poli. Ciuitas fa-
cta ē cōpugnatiois gra z p̄ n̄ iniustū pati. Nā
vñ hō solitarie viuēs n̄ ē sufficiens ipugnatibz
resisterē: z iniurias z iniusticias sibi factas vica-
re. Et iō p̄stituta ē ciuitas vt hō q solitarie n̄ p̄-
uar tute z sine timore vt de Egi. Hoc at nō p̄-
eēt sine zcordiā z vnitate: qz p discordiā boies
ab iuicē diuidūt̄ et hostiū rabie exponunt. vt
ōndit Alan⁹ ianreclaud. li. ij. c. iij. p exm aquile
ad cur⁹ aduentū cū ex timore p discordiā aues
diuidunt̄ ab ea sine difficultate rapiunt. Et iō
nllm ē pstantius zera hostilē imperiū p̄sidium
qz i ciuitate zcordiā z vnitate cordiū. Sic ostē-
dit Quirilian⁹ cāz. li. viij. dices. Quid zcordiā
z fortunā mai⁹ auxiliū. Si ei oēs eēt amici:
n̄ bella n̄ latrocinia n̄ seditiōes fierēt. **Q**uar-
to ciuitas ordinat̄ ad p̄silē gñationē. Ciuitas ei
fit p̄nubioz cōcitatōe: vt de Arist. vbi s. Lōnu-
bia at ordinat̄ ad zcordiā amicitia z dilectōez.
Nā boies ad iuicē p̄hūt. vt maiorē amicitia hē-
ant vt firmi se diligāt. z p affinitatē se conca-
tenāt̄ vnāt̄. Ex cōiugio ei vt de Egidius. lib. ij.

par. s. c. f. par z amicitia z surgit. **M**ltas em̄
guerras z discordias videm⁹ sedari: eo qz in p
ces z iugia z trahunt. z iō p̄hibent cōnubia fie-
ri in z sanguineos. qz ex p̄pinqrate carnis suffi-
ciēs amicitia habet. qz nālis rō dicitur iugia cō-
trabēda in illos q n̄ sūt p̄uicē z sanguinate ni-
mia. vt qz carnis z iugio p dilectionē z amicitia
n̄ p̄iugit: z iugat p̄uicē copule cōiugalit̄: vt
de Egidius vbi s. ca. xj. **Q**uinto z vltio ciuitas
ordinat̄ ad xruosā p̄uersionē. Nā ciuitas
n̄ solū p̄stituta ē p̄ viuere: sed p̄ elegan-
ter z xruose viuere: vt p̄z p̄ Arist. iij. poli. Nā
vt de Egidius li. iij. vbi s. p̄. j. c. xxxij. Malefici
pl⁹ p̄nunt̄ si boies sil⁹ p̄uicē i vna ciuitate
eēt qz si morarent solitarie. Inde timore pene
mlti dēfuit̄ malefacere: z assuescunt opari be-
ne. qd faciēdo sūt xruosi. h autē eēt nō p̄ nisi ex
vnanimitate zcordie. Unū Arist. ix. Eth. ca. vij.
vult qz talis zcordiā ē in his q xruosi sūt. Et ibi
dē de. Uex ciuitates concordēs dicim⁹ qn circa
publicas vtilitates idē vult z eligūt ea q pub-
lice decreta sūt. Ecce nota xruosā circa publicas
vtilitates n̄ circa p̄uicias: vt sūt aliq zcordes
p diuitibz aut amicis: z paupes z ceteraneos iu-
stos zc. **S**ecdo pncipalr zcordiā ciuitatis eēt
necessaria: z discordiā p̄uicē antiq p̄leges vo-
luerūt z statuerūt. Nā vt de Egidius li. ij. p̄. j.
c. xij. Pax z zcordiā i ciuitate cōcitate se hnt qn sa-
nitas respectu hōz. Sicut em̄ videm⁹ q in
vno z eodē corpore p̄ inēquitatē humorū z surgit
ifirmitas z pug. Sic in boies p̄ iniurias
z inēquitates qz in se exercitāt z surgūt dissensio-
nes z bella q sūt cōitate destructiua. Iō antiq
pncipes z sapiētēs remouēt boies a dissensio-
nibz p̄ leges z statuerūt vt sūt eēt zcordes: vt
vlt Arist. viij. Eth. c. j. dices. Zcordiā ei simle
qddā amicitie videt̄ eēt. Huic at maxie legulaz
tores irēdūt. discordiā hō vt rē inimicā expel-
lūt. Et Amb. i hexam. hom. v. de. qz reipublice
vltus ē leges eēt cōes. atqz obfuarī eas deuotio-
ne cōi oēs vno teneri vinculo: n̄ alij fas esse qd
alij p̄uicē sibi n̄ licere. Hec ibi. **E**x qz p̄z i
rētionē legū n̄ eēt aliā nisi fuare statū in omē legū
pacificū. vt ē oñdit Egidius vbi s. li. iij. p̄. ij. c.
j. Et iō lex p̄mā bonos: punit p̄uos. p̄hibēs
vicioza: iubēs xruosa: vtz. ij. Eth. c. v. vt nllī fi-
at violētia: sed in reprobos sit tuta inocētia:
z in oēs n̄ sit discordia: vt de Arist. z h̄ dist. iij.
facere sūt. Idē de Aug. epla. xxxvj. **T**ertio cō-
cordiā citati eēt vtilē z nēcaria: z discordiā picu-
losa: oñdit testimonio gētiliū. Nā vt de Aug.
li. iij. d. ciuit. di. c. xliij. Romā i vrbe fecerūt eēt
de zcordie z hostes z aduersātes n̄ diffidētēs
qn si in se zcordiā fuarēt: factis forzes z alios
eēt. **T**ēplū hō maris siue discordie posuerūt
extra vrbe: vt de Uicronio. p h̄ vt reoz innuēt
res qz zcordia eēt i ciuitate fuāda tanqz ipi sal-
uatiua. discordiā hō a ciuitate expellēda tanqz
nocua. qz z discordia p̄ua aliqz trāsmurat̄
vna rota politica: vt oñdit Arist. ij. poli. dices.

J

Nota

K

Incedit

Exemplum

P̄cipua
bz se ve
capuc
u

Parue seditiones maxie inualescunt: velut acci-
dit i siracusa. trasmutata ei fuit politia ex duo-
bus iuuenibz dissidentibz. Jo aniqz diuinos ho-
nores ill' ostiterunt: q' p saluaroe z p cordia rei
publice laborauer' vt ad idē posteros aiarer'.
vt ondit Tull. lib. iij. d nā deoz. Quarto
ondit p cordia cē necaria cōitari z discordia pi-
culosa pcepta rex nātū. Terra em̄ immobilr
stat: eo q' ei' q'libet ps tendit ad vnū. l. centz.
Itē nauis regularit' trahit: qn̄ a vebētibz p cor-
dit' ducit. Silt' actes pficit z vigorat q' dū cō-
corditer tenet. Nec Bali. par. j. c. ix. Et iō sic i
melodia q' dū voces discordāt aures officit
z turbāt. Lū autē diuēse voces fm̄ sūmū/ me-
diū z ifimū p cordāt/ dule' ē melodia. Ita reue-
ra ē i cōitate ex diuersis psonis z dispartū p dū-
tionū/ artū z opoz pgregata: vt ondit Augu.
li. ij. de ciui. dei. c. xij. rectas vba Scipiois di.
Sic in fidibz z ribz arqz ipō cācu z vocibz cō-
cent' qdā tened' ē ex distinct' sonis: quē discere
panē aures erudite ferre nō pnt' q'usqz p cōrs
efficit. Sic ex sūmis z ifimis medijs interie-
ctis ordibz vt soni mōderatione/ ciuitatē con-
sensu diuerfoz pnter' z q' armonia dū i canu
eā in ciuitate p cordia. Nec ibi. Sic q' p quō p
discordia ois cōitas z ciuitas piculat'. Ex q' sarz
parz quō discordia offendit bonū tpale. Ex
oibz q' pmissis bz q' p cordia ē ciuitati valde ne-
cessaria z discordia piculosa. Vera autē p cordia
ciuitat' p silit i amore ciuū inf' fer' ad pncipē
suū rāqz mēbroz ad caput. Debēt em̄ pmo
ciues inf' se cē p cordes sic mēbra vni' corpis q'
sibi mūuo deseruiūt. Nō em̄ pē dicere man' i
corpe oclis. Vos n̄ est' mibi necessarij: nec ecō
uerso. neqz pedibz aut stomacho z ecouerfo. z
sic d' alijs mēbz. declara vt scis. Proprea qdā
cōia charitat' pcepta i ciuitate sūt habēda: ad
b vt ciues assuescat sibi inuicē mūua obseqa
impēdere. Sic ei mādauit de' Deū. xxiij. Si
videbis bouē vl' ouē frīs tui errāte: nō pteribz:
sz reduces frī tuo. Et nō ē ppinqu' frat' tuus
nec nosti eū: duces i domū tuā. z erūt apd te qz
dū q're ea frat' tu' z recipiat. Silt' facies d' as-
no z d' vestimētoz: de oi re frīs tui q' pterit: si i
uener' eā ne negligas q' si alienā. Sic etiā qn̄/
tū ad paupes pcedebat: vt p eis cētē manipu-
li omitti z racemi in vineis remanētes. Et mul-
ta etiā stacuit lex moysaica ad p'uationē mu-
tū amor'. An d' Tull. Non solū nob' diuites
esse debem': sz etiā liber' ppinqs/ amic' z ma-
xime reipublice. An Joseph' sic ait Egētip' p'
visa destruetō ē ciuitatis hierl'm/ ster cepit: eo
q' mox ei defuisset aū pte ruinā. Ecce quātus
amor erat boi i fideli. q' mox optabat cernēs su-
os p cūes vira puatos. Et tal' qdē amor erat i
ancijs. q' sic narrat Sene. nō existimabāt ali-
quē bñ viuere nisi viuere ad alioz vilitatem
bz se vt. An d' qdā epla. Nō sibi viuere q' nemini vi-
tū. Scōo vera p cordia cōitas p silit i amore
z fidelitate ad pncipē suū caput suū. Habet ei

pnceps se i republica ad modū capis. fm̄ q' dī
ceti est Saul. j. Reg. xv. Lū esse paruul' in
oclis tuis: caput fact' es in tribubz isrl'. Vidē
autē i corpe nātū/ q' mēbra exhibēt capiti defen-
sionē z reuerētā siue honorificētā. Defensio/
nē qdē qz nātū inoru ad rucionē capis se expo-
nūt: sic man' z brachiū i magnis picul'. Nllā
em̄ rōnis d' liberationē p habita ad defendēdū ca-
put se erigit. Exēplū etiā p'z i animalibz irrōnali-
bus. Un' serpēs nātū astutia cū pcurit: statū abs-
conso capite corp' pcurit' exponit. Hoc q' idē
apparere dū i corpe ciuitat' ex hoibz collecto: vt
se expoat p d'fensionē capis sui. Exhibēt etiā
mēbra capiti qndā honorificētā. Un' natura
plātauit i eo qdā pulcra vt vult' vnu'ltatē: ca-
pilloz ornacū: z mltā alia. Et b' etiā hūana idu-
stria imitat: q' mag' ad decentiā z pulcritudī-
nē capis z faciei satagit q' ceteroz mēbroz.
Ipa qz mēbra naturali inclinacōe studiofa sūt
ad honorē capiti exhibēdū: mag' q' ceter' mē-
bris. Un' cor' bō dū pulcer ē pulcritudīe capis
siue faciei. Sic mēbra cōitas i ciuitate silt'
honorē suo capiti debent exhibere. Et nihil qd'
sit ad sui p'fusionē pati aut sustinere. De est' ho-
nore em̄ bēm'. ij. Reg. xij. d' Joab pncipe mi-
licie David reg'. Nā cū Joab ciuitatē Rabath
diu obsidisset: z ciuitas nūc p'pinq' ecē capitiōis:
miste ad David vt veniret ad ei' captiōez ne si-
bi sz dño suo victoria ascriberet. Ecce qnē' bo/
noz qnraqz fidelitas milit' ad regē. Sic q' p'z
in q' p'stat vera p cordia ciuū: viz i amore in-
ter se z ad caput suū. Ex q' tūc i fer' q' vbi ciues
inf' se nō sūt p cordes z ad caput suū: ibi nūqz
bñ pōt regi aut crescere respublica. Sūt at ali-
q' qui talē p cordia seruāt tpe p'speritat': sz tpe
aduersitat' eā deserūt. In qz vituperiū d' Egē-
tip' d' vno q' fidelitate non fuauit amico suo
tpe aduersitat': q' murauit fide cū tpe: cū tū fi-
delitas maxie sit laudāda tpe aduersitat'. fm̄
illd' Eccl. xxiij. Fide posside cū p'rio i pauprate
ill' z i tpe tribulatiōis pmane illi fidelis zē.
Sic q' p'z mlt' exēplis z auctoritatibz quō cō-
cordia sit ciuitati necaria. z discordia piculosa
Et in q' talis p cordia p'stat zē. Tertio p'p-
cipalit' discordia offendit bonū tpale: qz p eam
ois dom' p'turbat. Dom' em̄ ē vnus familie
pgregatio. sz v'bz vni' ppli. Vel v'bz tot' ge-
ner' hūani: vt d' Jsid. xv. Etym. c. iij. z e' p'p' ia/
lurē inhabitatiū: sanitatē z rez custodiā facta
vt p'z p Aristo. j. Jconomie. c. vi. Et qz max'
mū bonū ē par z p cordia: ordiata ē dom' vt bō
fatigat' ceteri sec' laboribz z pgregadis ad do-
mū necessarijs: z curat v'z atqz molestijs: q' era-
domi pace p'fruat: z ill' q' pgregauit cū suis ioz
cūde v'rat. In domo igit' ad pacē ordiata sum/
mū bonū ē p cordia. Un' z cōiter cetera domum
v'rat: q' ruc' q' d' domi. sz vt illis q' cetera z ita
domū discordiā habēt. Jo ē d' diuinā z hūanaz
ordinacionē ibi cē discordiā. Sic h' pōt ostendi
q' ceteroz rōnibz. l. figura/ scriptura/ pgregatiōe re

3

Non

R

Inclit

Exēplis

Pncps bz se vt caput

Domus Urbs

f

De Contentione

gulari: et morali instructione

Exemplū
de arca
Noe

Discordiam i do
mo cē piculosaz
ostēdit q̄drupl^r

De lupo

Exemplū

Figura
Scriptura
Regulari congregacione
Mozali instructione

Primo ostēdit q̄ discordia i domo sic piculo
sa pfigurā Deū. vij. vbi dicit q̄ oia animalia etiaz
inimica i arca Noe sil' congregata fuerūt pacata
ad designādū q̄ hoies nālir māfueri vni⁹ ba;
bitatōis debēt eē p̄cordes et vnanimēs. et q̄ be
stie i vna domo congregatē fuerūt etranāle et mi
ra. Sil' hī de lupo: postq̄ cū boie vel i domo
vel i fouea ē clausus: q̄ nō cū ledit. q̄si natura
et figura ostēdāt discordiā nō eē debere i vna
domo siue congregatiōe. **Secūdo** idē ostēdit te/
stimonio sc̄pturaz. **Dicit em̄ Sapiēs** Prover.
xvij. i p̄ncipio. q̄ melior ē buccella panis cum
gaudio q̄ dom⁹ plena victimis cum iurgio.
Sup̄ q̄ dicit Hugo ad lram. Melior est modū
ca suba cū pace et mētis q̄tē: q̄ m̄te diuitie cū
iurgio et turbatiōe. Et puer. xij. dī. Meli⁹ ē se
dere i angulo domus: q̄ cū muliere litigiosa i
domo viuū. **Quare** et cuidā meli⁹ ē habitare
in domo deserta q̄ cū muliere rixosa et iracūda.
q. d. q̄uis societas sit sūme iocūda: meli⁹ tñ ē
et quiet⁹ habitare solū i c̄tra deserta q̄ i domo
pulera cū iurgio et discordia. Et iō in p̄fecta do
mo requir̄ triplex p̄cordia. vīz dñi et dñe ad ser
uū et ancillā. vīri ad vxorē. et patr⁹ et m̄ris ad fi
liū vel filiā: ita q̄ familia obediat dño et p̄ceptis
ei⁹ et c. **Uxor** habeat curā rei familiaris i domo
et nō discordet cū marito. Et fili⁹ et filie obediat
ant̄ parentū i p̄cepto. Et parētēs p̄uideāt libetis
de necessarijs in vera custodia et disciplina. **Quā**
tū discordia i domo multū placeat deo: d̄ h̄ ba
bem⁹ exēplū. Legit em̄ i **Urasparz**: q̄ fuit di
ctū sc̄to **Naachario**: q̄ fuit excellētissime vite q̄
nondū puenisset ad mēsurā duaz mulier⁹ i ci
uitate. Et cū iussit illuc et q̄siuisset d̄ vitā illa
rū: inuenit q̄ erāt vxores duoz fratr⁹. et cū q̄n/
decim annis sil' cōmoratē fuissent: nūq̄ sil' licit⁹
gassent in se et c. **Tercio** illd ostēdit ex regu
lari congregatiōe. Dom⁹ em̄ monastica sp̄cialiter
ad p̄cordiā ē ordinata. **Un̄** Ang. in regla de re
gularibz. **Primo** p̄pter q̄d i vni⁹ congregati est
est: vt vnanimēs habitet⁹ i domo: et sic vob cor
p̄cordit⁹ vni⁹ et aīa vna i deo. **Quantūcūq̄** em̄ disparitū
pactice i p̄ditionū fuerit hoies i sc̄lo postq̄ i domo re
ligiōe ē ligiōis congregant⁹ charitatē vincto vniunt⁹ i cō
uiuendū cordia et pacem i sc̄ptis et i dño. **Sic** p̄beretē p̄
dixit **Esaias**. xj. c. dicit. **Habitabit lupo cum**
agno et pard⁹ cū bedo accubabit. **Uirul⁹ leo**
et ouis sil' morabunt. et c. **cordit⁹ p̄ sabunt.** **Quod**
fm̄ Hiero. nō icelligit d̄ b̄uē: s̄ i tpe gratie d̄
hoibz: et mapie de vīris regularibz et p̄fectis: d̄ lu
pina et leonina sc̄li rabie: ad oīmā mansuetu
dinē religiōis: ad cautelā sc̄re religiōis trāslatē
vt ostēdit **Gre.** sup̄ **Ezechie.** par. j. omel. iij. ex
ponēs p̄dictū textū **Esaiē** di. **Per** sc̄re inq̄t cha
ritatē viscera cū agno lup⁹ habitat: q̄ b̄ i q̄ i se

culo raptōres fuerit: cū mansuet⁹ ac mītibz in
pace p̄sc̄lēt. Et pard⁹ cū bedo accubāt: q̄n̄ is
q̄ p̄cordē suoz maculis vari⁹ fuit cū eo q̄ se de/
spicit et p̄cordē fatē b̄ūlari p̄sentit. **Uirul⁹ leo**
et ouis sil' morabunt: q̄ et ille p̄ p̄ritū cor ad q̄/
ridianū se dō sacrificiū p̄parat vt vīrū. et ali⁹
q̄ tanq̄ leo ex crudelitate sentiebat. Et ali⁹ q̄ ve
lut ouis i innocētie sue simplicitate p̄durat: in
caulis sc̄re ecclē p̄uenerūt. **Dec** ibi. **Habitā**
dū igit ē p̄cordit⁹ i domo. religiōis: vt d̄ **Hum**
ber⁹ sup̄ regulā **Aug.** c. xxxij. rōne cōhabitā/
tiōis: q̄ sc̄ i vna domo rōne frānitatē: q̄ vni⁹
p̄fessiōis. et rōne religiōis: q̄ vni⁹ habit⁹ et mo/
ritō. **Quarto** illd ostēdit p̄ morali istructiōe
q̄ discordia est piculosa i domo. **Et** em̄ guerra
p̄te sit fugienda et seditio ciuitati: et discordia
domū. discordia tāto ē p̄ior q̄nto vicinior: et
tāto ampl⁹ expellēda q̄nto ē pl⁹ p̄pinq̄. **Quia**
d̄t p̄ora. **Nō** tunc res agit paries cū prim⁹ ar
det. **Jō fm̄ Hiero.** **Jou** inuanū. **Ista** fuerit p̄
thagore p̄cepta: q̄ illa oibz modis sūt p̄sc̄idē/
da et fugiēda. **I. lāguor** a corpore: **imp̄tia** ab anio
luxuria a ventre: **seditio** a ciuitate: et discordia
a domo. **Prudēs** q̄ hō oia q̄ discordiā p̄te mo
uere d̄z a sua domo repellere: vt possit i ea d̄ere
manere. **Un̄** litigiosus q̄ discordie ē moriū⁹ iō sc̄o ciuit
est i domo p̄tē pacē timēd⁹: **fm̄** q̄ **Pythagor⁹**
ras inuit i suis enigmatibz: vt d̄z i vītis p̄hoz.
c. xvij. dicit b̄rūdine i domo. **I. garrulos** et p̄bo
sos hoies sub codē recto recū bitare n̄ p̄mittat
q̄. **I. loq̄ces** sūt d̄r̄sores et discordie p̄morozes:
et iō fugiēdi. **Un̄** **Prover.** xij. **Ejice** d̄r̄sores:
et iō iurgū. **Sic** q̄ p̄z q̄drupl^r quō dis
cordia offendit bonū opale. Et final^r tā i q̄ntū
oz fm̄ oibz q̄ntū discordie malū sit fugiēdū.
Rogem⁹ q̄ d̄cū vt sua m̄sc̄dia nos adiuuet q̄
ten⁹ hic vnionē et p̄cordiā verā deo placētē ha
beam⁹: vt radē cū sc̄ris oibz p̄p̄ca in b̄ritudī
ne p̄corditer viuam⁹. Amen.

De Contentiōe q̄ ē sexta filia inanis
glie. **Sermo. xviii.**

O **Blasco** vos fra
tres p̄ nomē dñi n̄rī **Jesu** ch̄i. vt idē
ip̄m dicat⁹ oēs: et n̄ sine i vob sc̄isma
ra et p̄tētiōes. j. ad **Cor.** j. **In** his p̄bis apls **Nō** p̄
horat **Loquibz** q̄tūs sine p̄cordes: et excludāt rōne et
oīm diuisionē et p̄tētiōes. Et q̄ sup̄ audiuistis m̄ulatō
pla de q̄nta filia inanis glie vīz discordia: q̄ ad **Ro.**
piculosa sit i oī congregatiōe: i regno et ciuitate et r̄ij.
domo: vt ostēsum ē ex figur⁹: sc̄ptur⁹ et exēm
plis. **Et** autē ex discordia p̄sonaz sequat⁹ lites
et p̄tētiōes. **Jō** nūc p̄leq̄nt cogitauit d̄ p̄tētiōe/
q̄ est sexta filia inanis glie. q̄nta mala ex ea se
quunt⁹. **Hac** at p̄tētiōz dissuadet apls i p̄bis
r̄beat⁹ vbi s̄. **Pro** grā **Buenmaria.** **O** **Blasco**
vos fr̄es et vbi s̄. **Primo** videndū est **Quid**
sit p̄tētiō breuiter. Et q̄ cōtēntio fieri p̄tē
pliciter. **Secūdo** quare p̄tēntio sit fugienda.

Contentio
inter ro
manos